Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

3. december 2015 *

»Præjudiciel forelæggelse — direktiv 2004/39/EF — artikel 4, stk. 1, og artikel 19, stk. 4, 5 og 9 — markeder for finansielle instrumenter — begrebet »investeringsservice og -aktiviteter« — bestemmelser til sikring af investorbeskyttelse — god forretningsskik ved ydelse af investeringsservice til kunder — forpligtelse til at foretage en egnetheds- og hensigtsmæssighedsvurdering — kontraktmæssige konsekvenser af manglende overholdelse af denne forpligtelse — forbrugerkreditaftale — lån optaget i fremmed valuta — frigørelse og tilbagebetaling af lånet i national valuta — kontraktvilkår vedrørende vekselkursen«

I sag C-312/14,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Ráckevei járásbíróság (byretten i Ráckeve, Ungarn) ved afgørelse af 27. maj 2014, indgået til Domstolen den 1. juli 2014, i sagen:

Banif Plus Bank Zrt.

mod

Márton Lantos,

Mártonné Lantos,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden for Tredje Afdeling, L. Bay Larsen, som fungerende formand for Fjerde Afdeling, og dommerne F. Biltgen, J. Malenovský, A. Prechal (refererende dommer) og K. Jürimäe,

generaladvokat: N. Jääskinen

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Márton og Mártonné Lantos ved ügyvéd I. Kriston

— den ungarske regering ved M.Z. Fehér og G. Szima, som befuldmægtigede

* Processprog: ungarsk.

— den tyske regering ved T. Henze og A. Lippstreu, som befuldmægtigede

— den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget

— Det Forenede Kongeriges regering ved M. Holt, som befuldmægtiget, bistået af barrister B. Kennelly

— Europa-Kommissionen ved I. Rogalski og A. Tokár, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 17. september 2015,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, stk. 1, og artikel 19, stk. 4, 5 og 9, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF af 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter, om ændring af Rådets direktiv 85/611/EØF og direktiv 93/6/EØF samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/12/EF og om ophævelse af Rådets direktiv 93/22/EØF (EUT L 145, s. 1).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en sag mellem Banif Plus Bank Zrt. (herefter »Banif Plus Bank«) og Márton og Mártonné Lantos (herefter samlet »Lantos-ægteparret«) vedrørende en forbrugerkreditaftale optaget i fremmed valuta.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 93/13/EØF

3 Artikel 3, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT L 95, s. 29) bestemmer:

»Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren.«

4 Direktivets artikel 4, stk. 2, har følgende ordlyd:

»Vurderingen af, om kontraktvilkårene er urimelige, omfatter hverken definitionen af aftalens hovedgenstand eller overensstemmelsen mellem pris og varer eller mellem tjenesteydelser og betalingen herfor, for så vidt disse vilkår er affattet klart og forståeligt.«

5 Samme direktivs artikel 6, stk. 1, fastsætter:

»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.«

Direktiv 2004/39

6 2. og 31. betragtning til direktiv 2004/39 har følgende ordlyd:

»(2) […] den grad af harmonisering, der er nødvendig for at give investorer en udstrakt beskyttelse [skal sikres] [...]

[…]

(31) Et af formålene med direktivet er at beskytte investorerne. […]«

7 Dette direktivs artikel 1 har følgende ordlyd:

»1. Dette direktiv finder anvendelse på investeringsselskaber og regulerede markeder.

2. Følgende bestemmelser finder tillige anvendelse på kreditinstitutter, som i henhold til [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/12/EF af 20.3.2000 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut (EFT L 126, s. 1)] har tilladelse til at yde en eller flere investeringsserviceydelser og/eller udføre en eller flere investeringsaktiviteter:

[…]

kapitel II i afsnit II, bortset fra artikel 23, stk. 2, andet afsnit

[…]«

8 Artikel 4, stk. 1, nr. 2), 6) og 17), i direktiv 2004/39 indeholder følgende definitioner:

»[…]

2) »investeringsservice og -aktiviteter«: de i bilag I, afsnit A, anførte tjenesteydelser og aktiviteter i tilknytning til de i bilag I, afsnit C, omhandlede instrumenter

[…]

6) »handel for egen regning«: handel over egenbeholdningen, som resulterer i handler med et eller flere finansielle instrumenter

[…]

17) »finansielle instrumenter«: de i bilag I, afsnit C, anførte instrumenter«.

9 Blandt de investeringsserviceydelser og -aktiviteter, der er opregnet i afsnit A i bilag I til nævnte direktiv, er anført handel for egen regning. I henhold til nr. 2) og 4) i dette bilags afsnit B henhører henholdsvis »[k]redit- eller långivning til en investor, således at denne kan udføre en transaktion med et eller flere finansielle instrumenter, såfremt den virksomhed, der yder kreditten eller lånet, deltager i transaktionen« og »[v]alutatransaktioner, når de pågældende transaktioner er et led i ydelsen af investeringsservice« under kategorien »accessoriske tjenesteydelser«. Under nr. 4) i dette bilags afsnit C, der har overskriften »Finansielle instrumenter«, er opregnet »[o]ptioner, futures, swaps, fremtidige renteaftaler (FRA) og enhver anden derivataftale vedrørende værdipapirer, valutaer, renter eller afkast, eller andre derivater«.

10 Samme direktivs artikel 19, som er anført i afsnit II, kapital II, afdeling 2, har overskriften »Bestemmelser til sikring af investorbeskyttelse«. Bestemmelsen har overskriften »God forretningsskik ved ydelse af investeringsservice til kunder«. Denne artikel bestemmer i stk. 4, 5 og 9:

»4. Når investeringsselskabet yder investeringsrådgivning eller porteføljepleje, skal det indhente de nødvendige oplysninger om kundens eller den potentielle kundes kendskab til og erfaring på det investeringsområde, som er relevant for den specifikke type produkt eller service, hans finansielle situation og investeringsmål, så selskabet kan anbefale kunden eller den potentielle kunde den investeringsservice og de finansielle instrumenter, der egner sig for vedkommende.

5. Medlemsstaterne sikrer, at investeringsselskaber, som leverer andre investeringsserviceydelser end dem, der er omhandlet i stk. 4, udbeder sig oplysninger fra kunden eller den potentielle kunde om dennes kendskab til og erfaring på det investeringsområde, som er relevant for den specifikke type produkt eller service, der udbydes eller efterspørges, så investeringsselskabet kan vurdere, om den påtænkte investeringsservice eller det påtænkte investeringsprodukt er hensigtsmæssig(t) for kunden.

[…]

9. Hvis en investeringsservice indgår som en del af et finansielt produkt, som allerede er omfattet af andre bestemmelser om risikovurdering af kunder og/eller oplysningskrav i fællesskabslovgivningen eller fælles europæiske standarder i forbindelse med kreditinstitutter og forbrugerkredit, omfattes denne service ikke tillige af de i denne artikel omhandlede forpligtelser.«

11 Artikel 51, stk. 1, i direktiv 2004/39 fastsætter, at medlemsstaterne i henhold til national lovgivning sikrer, at der kan træffes fyldestgørende administrative foranstaltninger over for de ansvarlige personer, eller at de kan pålægges administrative sanktioner, såfremt de bestemmelser, der vedtages i forbindelse med gennemførelsen af dette direktiv, ikke overholdes, hvorved de nævnte foranstaltninger skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

Direktiv 2008/48/EF

12 Artikel 2, stk. 1 og 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (EUT L 133, s. 66, og berigtigelse EUT 2009 L 207, s. 14, berigtigelse EUT 2010 L 199, s. 40, og berigtigelse EUT 2011 L 234, s. 46), har følgende ordlyd:

»1. Dette direktiv finder anvendelse på kreditaftaler.

2. Dette direktiv finder ikke anvendelse på følgende:

[…]

h) kreditaftaler, som er indgået med et investeringsselskab som defineret i artikel 4, stk. 1, i [direktiv 2004/39] eller med et kreditinstitut som defineret i artikel 4 i [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/48/EF af 14. juli 2006 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut (EUT L 177, s. 1)] med henblik på at gøre det muligt for en investor at foretage en transaktion vedrørende et eller flere værdipapirer anført i afsnit C i bilag I til direktiv [2004/39], såfremt det investeringsselskab eller kreditinstitut, som yder kreditten, er involveret i den pågældende transaktion

[…]«

13 Artikel 3 i direktiv 2008/48 med overskriften »Definitioner« fastsætter:

»I dette direktiv forstås ved:

[…]

c) »kreditaftale«: en aftale, hvorved en kreditgiver yder eller giver tilsagn om at yde en forbruger kredit i form af henstand med betalingen, lån eller anden tilsvarende form for finansiel facilitet, undtagen aftaler om løbende levering af tjenesteydelser eller varer af samme art, hvor forbrugeren betaler for ydelserne eller varerne i rater, så længe de leveres,

[…]«

14 I nævnte direktivs kapitel II, der har overskriften »Oplysninger og praksis forud for indgåelse af kreditaftalen«, findes bl.a. artikel 4 med overskriften »Indhold af standardoplysninger ved reklame«, artikel 5 med overskriften »Oplysninger forud for aftaleindgåelsen« og artikel 8 med overskriften »Forpligtelse til at vurdere forbrugerens kreditværdighed«. Samme direktivs kapitel IV, der har overskriften »Oplysninger og rettigheder i forbindelse med kreditaftaler«, indeholder bl.a. artikel 10 med overskriften »Oplysninger, der skal angives i kreditaftalen« og artikel 11 med overskriften »Oplysninger om debitorrenten«.

Ungarsk ret

15 Lov nr. CXXXVIII. af 2007 vedrørende investeringsvirksomheder, operatører på varebørserne og de regler, der regulerer de aktiviteter, som disse aktører kan udøve (a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény), har bl.a. til formål at gennemføre direktiv 2004/39 i ungarsk ret.

16 Nævnte lovs § 4 i den udgave, der finder anvendelse på omstændighederne i hovedsagen, indeholder følgende definitioner:

»[…]

6) lån til investering: lån ydet med henblik på køb af et finansielt instrument, såfremt det långivende finansieringsinstitut deltager i gennemførelsen af transaktionen

[…]

11) swap-aftale: enhver kompleks aftale vedrørende udveksling af et finansielt instrument, der i princippet er sammensat enten af et kontant opkøb og et fremtidigt opkøb eller af flere fremtidige transaktioner, og som almindeligvis indebærer en udveksling af pengestrømme

[…]

50) finansielt instrument: instrument, der består af en pengefordring – bortset fra værdipapirer udstedt som led i en serie – som forhandles på valutamarkedet

[…]

60) derivataftale: en aftale, hvis værdi afhænger af værdien på et underliggende finansielt instrument, og som er genstand for en selvstændig forhandling

[…]«

17 Artikel 19 i direktiv 2004/39 er blevet gennemført ved samme lovs §§ 40-45.

18 Civillovbogens § 231 i den udgave, der finder anvendelse på omstændighederne i hovedsagen, bestemmer:

»1. En fordring på et pengebeløb skal betales i den valuta, der er legalt betalingsmiddel, hvor betalingen sker, medmindre andet er aftalt.

2. En fordring, der er fastsat i en anden valuta eller i guld, skal konverteres på grundlag af den gældende kurs på det sted og på det tidspunkt, hvor betaling sker.«

19 Civillovbogens § 523 er affattet således:

»1. Et kreditinstitut eller andre långivere skal stille det aftalte beløb til rådighed for debitor. Debitor skal tilbagebetale dette beløb i overensstemmelse med aftalen.

2. Såfremt långiver er et kreditinstitut, har debitor pligt til at betale renter, medmindre anden bestemmelse er fastsat herom (banklån).«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

20 Den 11. juni 2008 indgik Márton Lantos en forbrugerkreditaftale med Banif Plus Bank, som vedrørte købet af et motorkøretøj og var optaget i fremmed valuta. Mártonné Lantos er som Márton Lantos' ægtefælle bundet af de forpligtelser, der følger af denne aftale. Nævnte aftale betegnes af den forelæggende ret som en låneaftale i civillovbogens § 523's forstand.

21 Nævnte aftale indeholder bl.a. visse vilkår vedrørende de såkaldte »fiktive« pengestrømme i fremmed valuta og de såkaldte »faktiske« pengestrømme i den nationale valuta, som i dette tilfælde er ungarske forinter (HUF).

22 Den forelæggende ret beskriver den aftalte mekanisme til omregning af pengestrømme i fremmed valuta på følgende måde:

»På tidspunktet for lånets bevilling foretog [Banif Plus Bank] i overensstemmelse med civillovbogens § 231 og på baggrund af den gældende vekselkurs på en tidligere fastsat dato en beregning af det beløb i fremmed valuta, der svarede til det beløb, som den skulle udbetale i ungarske forinter, [efterfølgende] købte banken på kundens regning den fremmed valuta (således som denne var registreret) af kunden til den vekselkurs, som var gældende for køb af fremmed valuta på tidspunktet for lånets udbetaling (transaktion til den gældende vekselkurs), og fastsatte modværdien af dette beløb i ungarske forinter. [Sidenhen] solgte [Banif Plus Bank] den registrerede valuta til kunden mod betaling i ungarske forinter til den vekselkurs, som var gældende for salg af fremmed valuta på tidspunktet for lånets tilbagebetaling (transaktion til den fremtidige vekselkurs, der er gældende på tidspunktet for tilbagebetalingen), således at kunden fik mulighed for at anvende fremmed valuta til opfyldelsen af sin tilbagebetalingsforpligtelse, som var registreret i fremmed valuta.«

23 Den forelæggende ret har desuden anført, at i dom nr. 6/2013 PJE, som blev afsagt med henblik på at ensarte retspraksis på det civilretlige område, fastslog Kúria (øverste domstol), at låneaftaler i fremmed valuta skal kvalificeres som »lån i fremmed valuta« som omhandlet i civillovbogens § 231. Ifølge denne sidstnævnte ret anstifter sådanne aftaler en gæld i fremmed valuta. I disse aftaler – i modsætning til låneaftaler, som er forsynet med et vilkår om effektiv fuldbyrdelse i fremmed valuta – anvendes den fremmed valuta imidlertid som en simpel beregningsenhed, mens betalingerne foretages i den nationale møntfod. Følgelig vil pengestrømmen i fremmed valuta være fiktiv, mens pengestrømmen i den nationale møntfod vil være faktisk.

24 Desuden har den forelæggende ret anført, at Banif Plus Bank hævder hverken at have ydet nogen investeringsservice eller nogen form for tjenesteydelse knyttet hertil eller at udbyde tjenesteydelser vedrørende varebørserne. Den i hovedsagen omhandlede aftale er en forbrugerkreditaftale, der er indgået med Banif Bank Plus inden for rammerne af sidstnævntes långivningsaktivitet, som er detaljeret reguleret ved lov nr. CCXXXVII. af 2013 om kredit- og finansieringsinstitutter (a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény), hvorfor aftalens gyldighed hverken kan vurderes på baggrund af bestemmelserne i lov nr. CXXXVIII. af 2007 eller bestemmelserne i direktiv 2004/39.

25 For den forelæggende ret har Lantos-ægteparret gjort gældende, at for at kunne nå frem til en fortolkning af lov nr. CXXXVIII., der er i overensstemmelse med nævnte direktiv, var det nødvendigt, at sagen bliver forelagt Domstolen til præjudiciel afgørelse, for så vidt som Kúria (øverste domstol) i dom nr. 6/2013 PJE støttede sig på bestemmelserne i civillovbogen, navnlig på denne lovs § 231, som ikke er blevet berørt af samme direktivs gennemførelse, idet den fastslog, at kreditaftaler i fremmed valuta hørte under kapitalmarkedsområdet.

26 Ráckevei járásbíróság (byretten i Ráckeve) har under disse omstændigheder besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 4, stk. 1, nr. 2) (investeringsservice og -aktiviteter) og nr. 17) (finansielle instrumenter), samt bilag I, afsnit C, nr. 4) (valutaterminsforretninger, derivater), i direktiv [2004/39] fortolkes således, at et tilbud til en kunde om en (kurs-)transaktion, som under den juridiske betegnelse af en låneaftale i fremmed valuta består i et kontantkøb på tidspunktet for leveringen og et fremtidigt køb på tidspunktet for tilbagebetalingen, gennemføres ved konvertering til [ungarske] forinter [HUF] af et beløb registreret i udenlandsk valuta og indebærer, at kundens lån bliver underlagt kapitalmarkedets virkninger og risici (vekselkursrisiko), udgør et finansielt instrument i henhold til disse bestemmelser?

2) Skal artikel 4, stk. 1, nr. 6) (handel for egen regning), i samt bilag I, afsnit A, nr. 3) (handel for egen regning), til direktiv 2004/39 fortolkes således, at gennemførelsen af en handel for egen regning vedrørende det i det første spørgsmål beskrevne finansielle instrument udgør en investeringsservice eller -aktivitet?

3) Skal finansieringsinstituttet foretage den vurdering af hensigtsmæssigheden, som er foreskrevet i direktivets artikel 19, stk. 4 og 5, når det tages i betragtning, at valutaterminsforretningen – som udgør en investeringsservice vedrørende afledte finansielle instrumenter – blev tilbudt som en del af et andet finansielt produkt (nærmere bestemt en låneaftale), og at det afledte instrument i sig selv udgør et komplekst finansielt instrument? Skal artikel 19, stk. 9, [i direktiv 2004/39] fortolkes således, at bestemmelsen ikke finder anvendelse, fordi de risici, som kunden påtager sig i forbindelse med henholdsvis lånet og det finansielle instrument, er grundlæggende forskellige, og fordi en vurdering af hensigtsmæssigheden dermed er uomgængelig, når handelen omfatter et afledt instrument?

4) Giver omgåelsen af artikel 19, stk. 4 og 5, [i direktiv 2004/39] anledning til at erklære den låneaftale, der er indgået mellem [Banif Plus Bank] og [låntagerne], ugyldig?«

Om anmodningen om genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del

27 Efter afslutningen af den mundtlige del af retsforhandlingerne i denne sag den 17. september 2015 og som følge af generaladvokatens fremsættelse af sit forslag til afgørelse anmodede Lantos-ægteparret om genåbning af den mundtlige del ved skrivelse af 20. september 2015, der blev indleveret til Domstolens Justitskontor den 25. september 2015.

28 Til støtte for denne anmodning har Lantos-ægteparret gjort gældende, at nævnte forslag er behæftet med fejl og er usammenhængende, og at genåbningen af den mundtlige del af retsforhandlingerne er nødvendig med henblik på, at Domstolen kan anmode den forelæggende ret om at fremkomme med uddybende oplysninger i henhold til procesreglementets artikel 101, som vedrører de faktiske omstændigheder og nationale retsregler, der ifølge generaladvokaten mangler, hvilket medfører, at anmodningen om præjudiciel afgørelse ikke skulle kunne antages til realitetsbehandling.

29 Det skal i denne henseende bemærkes, at ifølge procesreglementets artikel 83 kan Domstolen til enhver tid, efter at have hørt generaladvokaten, ved kendelse bestemme, at retsforhandlingernes mundtlige del skal genåbnes, navnlig hvis den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller såfremt en part, efter at denne del af retsforhandlingerne er afsluttet, er fremkommet med nye oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse, eller såfremt sagen bør afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne eller de berørte, som er omfattet af artikel 23 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol.

30 Domstolen er, efter at have hørt generaladvokaten, af den opfattelse, at den i det foreliggende tilfælde er tilstrækkeligt oplyst med henblik på at kunne træffe afgørelse, og at nærværende sag ikke skal afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne.

31 Det er desuden ikke blevet gjort gældende, at en af de nævnte parter, efter at den mundtlige del af retsforhandlingerne er afsluttet, er fremkommet med nye oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse.

32 Den mulighed, som Domstolen råder over med henblik på at anmode den forelæggende ret om at fremkomme med uddybende oplysninger i henhold til procesreglementets artikel 101 udgør desuden alene en mulighed, hvis anvendelse vurderes af Domstolen efter eget skøn i hvert konkret tilfælde.

33 Det skal i øvrigt bemærkes, at generaladvokaten i henhold til artikel 252, stk. 2, TEUF har til opgave fuldstændig upartisk og uafhængigt offentligt at fremsætte begrundede forslag til afgørelse af de sager, der i overensstemmelse med statutten for Domstolen kræver generaladvokatens deltagelse. Domstolen er dog hverken bundet af det forslag til afgørelse eller af den begrundelse, som generaladvokaten er fremkommet med (jf. bl.a., dom Kommissionen mod Parker Hannifin Manufacturing og Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, præmis 29).

34 Herefter skal anmodningen om genåbning af den mundtlige forhandling forkastes.

Om de præjudicielle spørgsmål

Formaliteten

35 For så vidt som de medlemsstaters regeringer, der har indgivet skriftlige indlæg, har anført, at det ikke er muligt at realitetsbehandle anmodningen om præjudiciel forelæggelse, eller har udtrykt tvivl om, hvorvidt visse af de præjudicielle spørgsmål kan antages til realitetsbehandling, skal det bemærkes, at Domstolen ifølge fast praksis principielt er forpligtet til at træffe afgørelse, når spørgsmål, som er forelagt af de nationale retter, vedrører fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse, medmindre det er åbenbart, at anmodningen om præjudiciel afgørelse i virkeligheden har til formål at få Domstolen til at træffe afgørelse ved hjælp af en konstrueret tvist eller at afgive responsa om generelle eller hypotetiske spørgsmål, at den fortolkning af EU-retten, der anmodes om, ikke har nogen forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, eller at Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en relevant besvarelse af de forelagte spørgsmål (jf. bl.a. dom Les Vergers du Vieux Tauves, C-48/07, EU:C:2008:758, præmis 17).

36 I det foreliggende tilfælde vedrører de præjudicielle spørgsmål, som den forelæggende ret har forelagt, fortolkningen af EU-retlige bestemmelser, nærmere bestemt artikel 4, stk. 1, og 19, stk. 4, 5 og 9, i direktiv 2004/39.

37 Selv om forelæggelsesafgørelsen ydermere forekommer lidt kortfattet og præget af visse tvetydigheder, der bl.a. følger af den omstændighed, at den forelæggende ret synes at have lagt Lantos-ægteparrets argumentation til grund for de forelagte spørgsmål, er det ikke desto mindre således, at Domstolen råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en sagligt korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål.

38 Det fremgår nemlig både af forelæggelsesafgørelsen og af de skriftlige indlæg, der er blevet indleveret til Domstolen, at den i hovedsagen omhandlede låneaftale er karakteriseret ved udlånt kapital og forfaldne månedlige ydelser optaget i fremmed valuta, mens kapitalen er blevet udbetalt i den nationale møntfod og tilbagebetalingerne skal foretages i samme møntfod.

39 Som anført af den forelæggende ret giver nævnte aftale ikke anledning til strømme eller effektiv udveksling af valuta mellem Banif Plus Bank og Lantos-ægteparret, idet den nationale møntfod er den eneste betalingsmøntfod såvel for denne långiver som for disse låntagere, selv om en fremmed valuta anvendes som beregningsenhed.

40 Det fremgår af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at samme aftale indeholder vilkår vedrørende omregning til den nationale møntfod af den lånte kapital og de månedlige ydelser. Disse vilkår bestemmer, at størrelsen på denne kapital fastsættes på baggrund af købskursen af en fremmed valuta på tidspunktet for udbetalingen af lånet, mens størrelsen på hver månedlig ydelse fastsættes på baggrund af salgskursen for denne valuta på tidspunktet for beregningen af hver månedlig ydelse.

41 På denne baggrund har den forelæggende ret navnlig spurgt Domstolen om, hvorvidt en sådan aftale – således som Lantos-ægteparret har gjort gældende – i det omfang den indeholder vilkår vedrørende vekselkursen, som bevirker, at risikoen for vekslingen overføres til låntagerne, henhører under anvendelsesområdet for direktiv 2004/39, eftersom Banif Plus Bank i kraft af disse vilkår udbød en investeringsservice, hvorfor banken som kreditinstitut i henhold til dette direktivs artikel 1, stk. 2, bl.a. var forpligtet til at vurdere egnetheden eller hensigtsmæssigheden af den udbudte tjenesteydelse i henhold til den relevante bestemmelse i nævnte direktivs artikel 19. Lantos-ægteparret har desuden gjort gældende, at eftersom en sådan vurdering ikke har fundet sted, bør den omhandlede aftale annulleres.

42 Anmodningen om præjudiciel afgørelse kan derfor antages til realitetsbehandling.

Om realiteten

Indledende bemærkninger

43 For det første bemærkes, at inden for rammerne af den sag, der gav anledning til dom Kásler og Káslerné Rábai (C-26/13, EU:C:2014:282), er Domstolen allerede blev forelagt et spørgsmål af Kúria (øverste domstol) angående betingelserne for anvendelsen af direktiv 93/13, mere specifikt i forbindelse med forbrugerkreditaftaler i fremmed valuta. I denne henseende fastslog Kúria (øverste domstol) i afgørelse nr. 2/2014 PJE, som blev afsagt med henblik på at ensarte retspraksis på det civilretlige område, at vilkår vedrørende vekselkursen, for så vidt som de indfører en asymmetri mellem købskursen for fremmed valuta, som finder anvendelse i forbindelse med udbetaling af lånet, og salgskursen, som finder anvendelse med henblik på beregningen af de månedlige ydelser, ville kunne undergives en domstolsprøvelse for så vidt angår vurderingen af deres urimelighed og burde

faktisk anses for at være urimelige bl.a. i tilfælde, hvor banken modtager et vederlag fra forbrugeren, der svarer til forskellen mellem disse valutakurser, uden at den som modydelse leverer forbrugeren en tjenesteydelse.

44 Derimod fastslog Kúria (øverste domstol) i samme afgørelse, at vilkårene i en låneaftale i fremmed valuta som den i hovesagen omhandlede, der som modydelse for en rentesats, der er mere favorabel end den, der tilbydes ved lån optaget i den nationale møntfod, indebærer, at risikoen for valutaens appreciering udelukkende påhviler forbrugeren, i princippet vedrører aftalens hovedgenstand som omhandlet i den nationale lovgivning, der har til formål at gennemføre artikel 4, stk. 2, i direktiv 93/13, hvorfor det ikke kan efterprøves, om disse vilkår er urimelige.

45 Kúria (øverste domstol) har desuden i dom nr. 6/2013 PJE, som blev afsagt med henblik på at ensarte retspraksis på det civilretlige område, fastslået, at indgåelsen af en sådan låneaftale i fremmed valuta ikke giver anledning til anvendelsen af oplysningspligten i §§ 40-42 i lov nr. CXXXVIII. af 2007, der har til formål at gennemføre artikel 19 i direktiv 2004/39, eftersom långiver i forbindelse med en sådan aftale ikke yder andre af de investeringsserviceydelser, der er nævnt i lovens § 5, men overfører en kapital, der kan være allokeret til en bestemt finansiering. Imidlertid finder §§ 40-42 i lov nr. CXXXVIII. af 2007 anvendelse i tilfælde, hvor et sådan lån ligeledes udgør en investeringstransaktion, for så vidt som investeringsserviceydelserne, der vedrører et finansielt instrument, ydes gennem midler fra låntageren.

46 Nærværende anmodning om præjudiciel afgørelse angår alene spørgsmålet om fortolkningen af direktiv 2004/39.

47 I betragtning heraf bemærkes, at bestemmelser i andre EU-retsakter, der har forbrugerbeskyttelse for øje, kan være relevante i en sådan situation som den i hovedsagen omhandlede.

48 Dette gælder bl.a. bestemmelserne i direktiv 93/13, som foreskriver en ordning med indholdsmæssig kontrol af urimelige vilkår i forbindelse med den beskyttelsesordning til fordel for forbrugerne, som er gennemført med dette direktiv (jf. i denne retning dom Kásler og Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, præmis 42).

49 Der bør desuden henvises til EU-reglerne om forbrugerkredit, i dette tilfælde Rådets direktiv 87/102/EØF af 22. december 1986 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkredit (EFT L 42, s. 48) og direktiv 2008/48, der indeholder en række bestemmelser, der har til formål at beskytte forbrugerne ved at pålægge långiver visse forpligtelser navnlig vedrørende forbrugeroplysning.

Om det første og det andet spørgsmål

50 Med sit første og andet spørgsmål, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, stk. 1, nr. 2), i direktiv 2004/39 skal fortolkes således, at visse valutatransaktioner, der gennemføres af et kreditinstitut i henhold til vilkårene i en låneaftale i fremmed valuta såsom den i hovedsagen omhandlede, der består i at fastsætte lånebeløbet på grundlag af købskursen for valutaen, der anvendes i forbindelse med udbetalingen af lånet, og at fastsætte størrelsen på de månedlige ydelser på grundlag af salgskursen for valutaen, der anvendes i forbindelse med beregningen af hver månedlig ydelse, udgør en investeringsservice eller -aktivitet i denne bestemmelses forstand.

51 Selv om det i denne henseende alene påhviler den forelæggende ret at tage stilling til, hvorledes disse vilkår skal kvalificeres under de faktiske omstændigheder i hovedsagen, er Domstolen ikke desto mindre kompetent til på grundlag af bestemmelserne i nævnte direktiv, nærmere bestemt artikel 4,

stk. 1, nr. 2), at udlede de kriterier, som denne retsinstans kan eller skal anvende til dette formål (jf. i denne retning dom Genil 48 og Comercial Hostelera de Grandes Vinos, C-604/11, EU:C:2013:344, præmis 43).

52 På denne baggrund er der intet til hinder for, at en national retsinstans anmoder Domstolen om at udtale sig om en sådan kvalificering, således som den forelæggende ret har gjort det med sit første og andet spørgsmål, dog på den betingelse, at denne nationale retsinstans – på baggrund af alle oplysningerne i sagen, som denne råder over – fastlægger og vurderer alle de faktiske omstændigheder, der er nødvendige for at foretage denne kvalificering.

53 I den foreliggende sag opstår spørgsmålet, om de transaktioner, der er foretaget af et kreditinstitut, som består i omregning af beløb i fremmed valuta til den nationale møntfod med henblik på at beregne størrelsen på et lån og på tilbagebetalingerne heraf i overensstemmelse med vilkårene i en låneaftale vedrørende vekselkurser, kan kvalificeres som en investeringsservice eller -aktivitet i den forstand, hvori begrebet er anvendt i artikel 4, stk. 1, nr. 2), i direktiv 2004/39.

54 Investeringsservice og -aktiviteter består i henhold til denne bestemmelse af de i bilag I, afsnit A, til direktivet anførte tjenesteydelser og aktiviteter i tilknytning til de i samme bilags afsnit C omhandlede instrumenter.

55 Det skal imidlertid bemærkes, at de i hovedsagen omhandlede transaktioner, for så vidt som de udgør valutavekslingstransaktioner, der udelukkende er accessoriske i forhold til ydelsen eller tilbagebetalingen af et forbrugerlån i fremmed valuta, ikke er omfattet af nævnte afsnit A.

56 Med forbehold af den forelæggende rets efterprøvelse er disse transaktioner således begrænset til omregningen – på baggrund af vekselkursen for køb eller salg af den omhandlede valuta – af lånebeløbene og de månedlige ydelser i fremmed valuta (regnskabsvaluta) til den nationale møntfod (betalingsvaluta).

57 Sådanne transaktioner har ingen anden funktion end at tjene som metode til gennemførelse af låneaftalens centrale betalingsforpligtelser, dvs. at långiveren stiller kapitalen til rådighed, og at låntageren tilbagebetaler denne kapital med rente. Disse transaktioner har ikke til formål at gennemføre en investering, idet forbrugeren udelukkende tilsigter at opnå midler med henblik på køb af en forbrugsgenstand eller levering af en tjenesteydelse og ikke eksempelvis at forvalte en kursrisiko eller at spekulere i vekselkursen for en fremmed valuta.

58 I modsætning til det af Lantos-ægteparret anførte kan det desuden ikke lægges til grund, at nævnte transaktioner særligt skulle henhøre under begrebet »handel for egen regning« i afsnit A, nr. 3), i bilag I til direktiv 2004/39.

59 I overensstemmelse med nævnte direktivs artikel 4, stk. 1, nr. 6), betegner nævnte begreb handel over egenbeholdningen, som resulterer i handler med et eller flere finansielle instrumenter.

60 Med forbehold af den forelæggende rets efterprøvelse forekommer det imidlertid ikke i denne situation at være således, at de valutatransaktioner, der foretages af et kreditinstitut inden for rammerne af en låneaftale som den i hovedsagen omhandlede, vedrører handel, som resulterer i handler med et eller flere finansielle instrumenter.

61 Sådanne valutatransaktioner synes nemlig ikke at tjene andre formål end at muliggøre ydelsen eller tilbagebetalingen af lånet.

62 Det kan desuden ikke hævdes, at de transaktioner, der foretages inden for rammerne af en låneaftale som den i hovedsagen omhandlede, henhører under kategorien »accessoriske tjenesteydelser«, der er defineret i afsnit B i bilag I til direktiv 2004/39.

63 Selv om ydelsen af en kredit eller et lån i henhold til afsnit B, nr. 2), i dette bilag I i denne henseende kan udgøre en accessorisk tjenesteydelse, er dette kun tilfældet, hvis kreditten eller lånet ydes til en investor med henblik på, at denne kan gennemføre en handel med et eller flere finansielle instrumenter, hvori virksomheden, der har udstedt nævnte kredit eller lån, deltager. Det er imidlertid ubestridt, at det i hovedsagen omhandlede lån ikke har til formål at muliggøre, at en sådan fremtidig handel finder sted.

64 Derimod er kreditaftaler, som ydes af et kreditinstitut, der henhører under nævnte nr. 2), når de har et sådant formål, udelukket fra anvendelsesområdet for direktiv 2008/48 i medfør af dette direktivs artikel 2, stk. 2, litra h).

65 I afsnit B, nr. 4), i bilag I til direktiv 2004/39 nævnes desuden »[v]alutatransaktioner, når de pågældende transaktioner er et led i ydelsen af investeringsservice«.

66 Det fremgår heraf, at valutatransaktioner ikke i sig selv udgør investeringsservice, der henhører under afsnit A i bilag I til nævnte direktiv.

67 De i hovedsagen omhandlede valutatransaktioner er ikke knyttet til en investeringsservice som omhandlet i artikel 4, stk. 1, nr. 2), i direktiv 2004/39, men til en transaktion, der ikke i sig selv udgør et finansielt instrument som omhandlet i dette direktivs artikel 4, stk. 1, nr. 17).

68 Henset til de oplysninger i sagen, som Domstolen råder over, og fortsat med forbehold for den forelæggende rets efterprøvelse lader det således ikke til – i modsætning til, hvad Lantos-ægteparret har gjort gældende – at de valutatransaktioner, der foretages af et kreditinstitut i forbindelse med gennemførelsen af en låneaftale som den i hovedsagen omhandlede, vedrører et af de finansielle instrumenter, der er nævnt i afsnit C i bilag I til nævnte direktiv, herunder navnlig futures.

69 Ifølge den sædvanlige betydning i finansret er futures en form for derivataftale, hvorved to parter forpligter sig – den ene til at købe og den anden til at sælge – på et senere tidspunkt, et såkaldt »underliggende« aktiv, til en pris, der fastsættes ved aftalens indgåelse.

70 En aftale om forbrugerlån som den i hovedsagen omhandlede har ikke til formål at sælge et finansielt aktiv til en pris, der fastsættes ved aftalens indgåelse.

71 Dels kan der i en aftale som den i hovedsagen omhandlede således ikke sondres mellem selve låneaftalen og et fremtidigt salg af fremmed valuta, idet dette salg alene har til formål at gennemføre aftalens centrale forpligtelser, dvs. betaling af kapitalen og løbetiden heraf, ud fra den forståelse, at en sådan transaktion ikke i sig selv udgør et finansielt instrument.

72 Vilkårene i en sådan låneaftale vedrørende omregningen af fremmed valuta udgør således heller ikke et særskilt finansielt instrument i forhold til transaktionen, der udgør aftalens genstand, men udelukkende en metode til gennemførelsen af denne genstand, der er uadskillelig herfra.

73 En sag som den i hovedsagen omhandlede er således grundlæggende forskellig fra den, der gav anledning til dom Genil 48 og Comercial Hostelera de Grandes Vinos (C-604/11, EU:C:2013:344), som vedrørte et fremtidigt finansielt instrument, nemlig en swapaftale, der tilsigtede at beskytte bankens kunder mod ændringer i den variable rentesats, som kunderne var udsat for efter at have indgået aftaler med disse banker om visse finansielle produkter.

74 Dels fastsættes værdien af den valuta, der skal tages hensyn til ved beregningen af tilbagebetalingerne, i forbindelse med en låneaftale som den i hovedsagen omhandlede ikke forud, eftersom den fastsættes på baggrund af salgskursen for denne valuta på datoen for forfaldstidspunktet for hver månedlig ydelse.

75 Med forbehold for den forelæggende rets efterprøvelse kan det heraf udledes, at de valutatransaktioner, der foretages af et kreditinstitut inden for rammerne af gennemførelsen af en låneaftale i fremmed valuta, såsom den i hovedsagen omhandlede, ikke kan kvalificeres som investeringsservice, hvorfor dette kreditinstitut bl.a. ikke er underlagt forpligtelserne angående vurdering af egnetheden og hensigtsmæssigheden af den udbudte tjenesteydelse som fastsat i artikel 19 i direktiv 2004/39.

76 På baggrund af samtlige ovenstående betragtninger skal det første og det andet spørgsmål besvares med, at artikel 4, stk. 1, nr. 2), i direktiv 2004/39 med forbehold for den forelæggende rets efterprøvelse skal fortolkes således, at visse valutatransaktioner, der gennemføres af et kreditinstitut i henhold til vilkårene i en låneaftale i fremmed valuta såsom den i hovedsagen omhandlede, der består i at fastsætte lånebeløbet på grundlag af købskursen for valutaen, der anvendes i forbindelse med udbetalingen af lånet, og at fastsætte størrelsen på de månedlige ydelser på grundlag af salgskursen for valutaen, der anvendes i forbindelse med beregningen af hver månedlig ydelse, ikke udgør en investeringsservice eller -aktivitet i denne bestemmelses forstand.

Om det tredje og det fjerde spørgsmål

77 Under hensyn til besvarelsen af det første og det andet spørgsmål er det ufornødent at besvare det tredje og det fjerde spørgsmål.

78 Disse sidstnævnte spørgsmål forudsætter nemlig, at de i hovedsagen omhandlede valutatransaktioner kan kvalificeres som investeringsservice eller -aktiviteter i henhold til artikel 4, stk. 1, nr. 2), i direktiv 2004/39.

79 Hvad angår det fjerde spørgsmål bemærkes for alle tilfældes skyld, at Domstolen allerede har fastslået, at det tilkommer hver enkelt medlemsstat i sin interne retsorden under overholdelse af ækvivalens- og effektivitetsprincippet at regulere de kontraktmæssige konsekvenser af, at et investeringsselskab, der udbyder en investeringsservice, ikke overholder de vurderingskrav, der er fastsat i nævnte direktivs artikel 19, stk. 4 og 5 (dom Genil 48 og Comercial Hostelera de Grandes Vinos, C-604/11, EU:C:2013:344, præmis 58).

Sagens omkostninger

80 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Artikel 4, stk. 1, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF af 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter, om ændring af Rådets direktiv 85/611/EØF og direktiv 93/6/EØF samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/12/EF og om ophævelse af Rådets direktiv 93/22/EØF, skal med forbehold for den forelæggende rets efterprøvelse fortolkes således, at visse valutatransaktioner, der gennemføres af et kreditinstitut i henhold til vilkårene i en låneaftale i fremmed valuta såsom den i hovedsagen omhandlede, der består i at fastsætte lånebeløbet på grundlag af købskursen for valutaen, der anvendes i forbindelse med udbetalingen af lånet, og at fastsætte størrelsen på de månedlige ydelser på grundlag af salgskursen for valutaen, der anvendes i forbindelse med beregningen af hver månedlig ydelse, ikke udgør en investeringsservice eller -aktivitet i denne bestemmelses forstand.

Underskrifter